

**ZWIĄZEK
PRODUCENTÓW
CUKRU W POLSCE**

Związek Producentów Cukru w Polsce
Pl. Dąbrowskiego 1
00-057 Warszawa
Tel. (22) 333 72 31
Fax: (22) 333 72 34
e-mail: biuro@cukier.org.pl

Stanowisko Związku Producentów Cukru w Polsce w sprawie Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 roku

Przemysł cukrowniczy stale zwiększa swoją wydajność i konkurencyjność. Pomimo inflacji, koszty produkcji wzrosły tylko nieznacznie od 1990 r. Tymczasem plon buraka cukrowego oraz produkcja cukru w przeliczeniu na cukrownię znacząco rosną. Tendencje te przyspieszyły wraz z gruntowną restrukturyzacją sektora, która rozpoczęła się w 2006 r. i zakończyła w 2009 r.

Cukrownie są na ogół zlokalizowane na obszarach wiejskich, charakteryzujących się niską stopą tworzenia miejsc pracy w przemyśle. Zakłady te są często ekonomicznym filarem regionów, w których się znajdują. Sektor cukru UE zapewnia 28 000 bezpośrednich i 150 000 pośrednich miejsc pracy oraz jest zaopatrywany przez 137 000 plantatorów buraka cukrowego. Silne relacje z pracownikami opierają się na długoletnim dialogu społecznym na poziomie europejskim i krajowym.

Cukier ma wyjątkowy charakter wśród produktów regulowanych przez przepisy jednolitej wspólnej organizacji rynków produktów rolnych:

- Branża cukrownicza jest bardzo kapitałochłonna i w celu zachowania konkurencyjności musi być zarządzana na odpowiednią skalę. Budowa cukrowni wymaga znacznych inwestycji – zazwyczaj kilkaset milionów euro na dany zakład. Koszty produkcji są także istotne. Tylko w bardzo wyjątkowych okolicznościach możliwe jest ponowne rozpoczęcie produkcji w sytuacji, gdy cukrownia została wcześniej zamknięta.
- Buraki cukrowe muszą być uprawiane w bliskiej odległości od cukrowni, która je przetwarza. Wynika to ze stosunkowo wysokich kosztów transportu buraków – potrzeba od sześciu do siedmiu ton buraków do wyprodukowania jednej tony cukru.

Te dwa powyższe czynniki zrodziły głęboką, wzajemną zależność między plantatorami a producentami. Plantatorzy polegają na spółkach cukrowych w kwestii zapewnienia środków trwałych oraz specjalistycznej wiedzy, potrzebnych do pozyskania cukru z ich buraków, a producenci są uzależnieni od plantatorów, z którymi podpisali umowy na dostawę ich plonów. W celu zminimalizowania kosztów transportu gospodarstwa muszą się także znajdować blisko cukrowni.

Obecnie sektor cukru UE przygotowuje się do jednej z największych zmian w swojej historii: zniesienia kwot produkcyjnych, które istniały od 1968 r. Zniesienie kwot stwarza duże szanse dla unijnych producentów cukru buraczanego, w szczególności możliwość produkowania większej ilości cukru na cele spożywcze oraz nielimitowanego eksportu. Żeby móc skorzystać z tych możliwości, przemysł cukrowniczy UE ciężko pracuje nad zwiększeniem konkurencyjności.

Niemniej jednak, zakończenie systemu kwotowego może sprawić, że sektor znajdzie się pod presją. Konkurencja się wzmocni, możliwy jest spadek cen cukru białego oraz przewiduje się zwiększenie udziału izoglukozy w rynku. Mniej konkurencyjni producenci cukru buraczanego w UE mogą walczyć o przetrwanie w trudniejszej sytuacji rynkowej. Może to mieć konsekwencje dla 28 000 pracowników bezpośrednich oraz 137 000 rolników, którzy są związani z sektorem, a także dla zagrożonych społeczności wiejskich, dla których cukrownie są często filarem gospodarczym. Wobec tych wyzwań kluczowe jest, żeby WPR była dostosowana do zamierzonego celu.

Priorytety w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r.

1. Utrzymanie relacji między plantatorami i producentami

Warunki umów dostawy w okresie po 2017 r. są szczegółowo określone w załączniku X i innych artykułach rozporządzenia w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rolnych. Ostatnio zostały uzupełnione one aktem delegowanym Komisji Europejskiej, który dopuszcza dobrowolne zawarcie w umowach kontraktacji klauzul o podziale wartości. Żaden inny sektor w rozporządzeniu o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych nie ma tak szczegółowych przepisów czy odniesień do podziału wartości. Wszelkie działania zmierzające do zawarcia kolejnych obowiązkowych warunków lub uczynienia takich klauzul o podziale wartości obowiązkowymi zakłóciłyby równowagę i podważyłyby konkurencyjność sektora. Zmniejszyłyby także elastyczność, jakiej sektor potrzebuje, zmierzając w stronę deregulacji i orientacji prorynkowej, które nastaną od października 2017 r.

2. Szybkie i obiektywne reagowanie kryzysowe

Pozytywnie przyjmujemy nowe przepisy horyzontalne w sprawie dopłaty do prywatnego przechowywania, które uzgodniono w lipcu 2016 r. Jednak dla sektora cukru nie jest jasne, w jakich okolicznościach taka dopłata mogłaby być wprowadzana. Warunki uruchomienia dopłaty do prywatnego przechowywania muszą być więc odpowiednio doprecyzowane, żeby były skuteczne w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych na czas. Wraz ze zniesieniem kwot produkcji cukru, dopłata do prywatnego przechowywania będzie jedynym szczegółowym i zdefiniowanym narzędziem wspierania sektora cukru w przypadku kryzysu. Ogólne przepisy dotyczące sytuacji kryzysowych, takie jak art. 222 rozporządzenia w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rolnych, powinny być również utrzymane jako możliwa alternatywa.

3. Bardziej zrównoważona przejrzystość rynku

Sektor cukru jest jednym z najbardziej przejrzystych w jednolitej wspólnej organizacji rynków. Podmioty gospodarcze od dawna są zobowiązane do raportowania miesięcznych cen, produkcji i zapasów a obowiązek ten utrzyma się w okresie po zniesieniu kwot. Od 1 października 2017 r. do Komisji Europejskiej mają być także raportowane ceny buraków cukrowych. Niestety wysoki stopień przejrzystości rynkowej, charakteryzujący sektor produkcji cukru – którego ceny zakupu buraków oraz ceny sprzedaży cukru będą ujawniane – nie idzie w parze z przejrzystością na dalszych etapach łańcucha dostaw. Dowody wskazują, że transmisja cen wzdłuż łańcucha dostaw cukru jest na niskim poziomie. Popieramy zalecenia Zespołu Zadaniowego ds. Rynków Rolnych mówiące o rozszerzeniu przejrzystości w dół łańcucha.

4. Więcej pomocy dla rolników w obszarach wartości dodanej

Wobec znaczącej deregulacji sektora rolnego UE, drogą którą można obrać jest zarządzanie ryzykiem. Istnieje już szereg narzędzi zarządzania ryzykiem w legislacji unijnej i można by zmienić parametry tych narzędzi tak, żeby były one bardziej atrakcyjne dla rolników. Jeśli jednak w ramach tej inicjatywy miałyby być wprowadzony przepis o ustanowieniu sektorowych Narzędzi Stabilizacji Dochodów, nie powinien on dotyczyć sektorów, w których już istnieje i dobrze działa kontraktacja. Takie narzędzia nie powinny więc mieć zastosowania do buraków cukrowych, które już są objęte szczegółowymi warunkami zakupu tego surowca określonymi w rozporządzeniach i skutecznie wdrażanymi w sektorze w przejrzysty sposób.

5. Płatności bezpośrednie

Popieramy kontynuację płatności bezpośrednich niezwiązanych z produkcją po 2020 roku w ramach systemu płatności podstawowych. Płatności bezpośrednie to ważne źródło dochodów dla rolników, którzy dostarczają wielu dóbr publicznych. Dobrowolne wsparcie związane z produkcją nie może oczywiście zakłócać jednolitego rynku.

6. Spójność z polityką handlową UE

Producenci cukru oczekują na swobodę eksportu bez ograniczeń od 1 października 2017 r., która nastąpi wraz ze zniesieniem kwot produkcji cukru. Przegląd WPR po 2020 r. musi jednak przyjąć holistyczne podejście odnośnie wpływu polityki handlowej UE na rolnictwo. Istotne jest też uznanie roli, jaką polityka importowa UE odgrywa w odniesieniu do sektora cukru. Unia oferuje krajom trzecim szeroki dostęp do swojego rynku cukru, obejmujący bezcłowy, nielimitowany dostęp dla krajów AKP/LDC oraz bezcłowy lub niskocłowy dostęp dla wielu innych partnerów importowych. Ustępstwa te znaczne wykraczają poza zobowiązania UE na forum WTO i są wyjątkowe na arenie międzynarodowej. Nie należy dalej otwierać rynku UE dla krajów trzecich, które wspierają swoje sektory subsydiami zakłócającymi handel, ani dla tych krajów, które stosują szkodliwe i niezrównoważone praktyki w celu zwiększenia konkurencyjności kosztem pracowników i środowiska.

Związek Producentów Cukru w Polsce
Warszawa, 28 kwietnia 2017 r.